

Leesclub GRZPLUS ; Zorgpad voor COPD revalidanten, geschikt voor GRZPLUS?

Besproken artikel: [A prospective cohort study on the effects of geriatric rehabilitation following acute exacerbations of COPD](#). Auteur: Leonoor van Dam-Isselt, Senior onderzoeker LUMC

Referentie: [A prospective cohort study on the effects of geriatric rehabilitation following acute exacerbations of COPD](#) Dam van Isselt EF van, van Eijk M, van Geloven N, Groenewegen-Sipkema KH, van den Berg JW, Nieuwenhuys CMA, Chavannes NH, Achterberg WP. [J Am Med Dir Assoc](#). 2019 Jul;20(7):850-856.e2. doi: 10.1016/j.jamda.2019.02.025. Epub 2019 Apr 11.

Lees [hier](#) het volledige proefschrift: (Hoofdstuk 5 beschrijft het artikel zoals hieronder besproken in de leesclub)

Factsheet over het gehele proefschrift kun je [hier](#) lezen.

Nederlandse Samenvatting artikel:

Dit artikel beschrijft het onderzoek naar de effecten van een COPD zorgpad voor laag-belastbare, kwetsbare patiënten met ernstig COPD binnen de geriatrische revalidatie, kwaliteit van leven (gemeten met de CCQ) als belangrijkste uitkomstmaat. Overige uitkomstmaten waren de functionele status en de exacerbatiefrequentie. Uit de pilotfase van het onderzoek was al gebleken dat ongeveer de helft van de COPD patiënten met een indicatie voor revalidatie niet gemotiveerd was voor deelname aan dit specifieke programma. In deze vervolgstudie werden deze patiënten beschouwd als controle. In totaal konden 158 COPD patiënten worden geïncludeerd in deze studie, van wie er 78 gemotiveerd waren voor het COPD zorgpad en de resterende 80 patiënten de controlegroep vormden. Tijdens de analyse bleek dat de twee groepen in veel opzichten van elkaar verschilden, zoals in leeftijd, geslacht, longfunctie, voorgeschiedenis, rookgedrag en exacerbatiefrequentie (dit noemen ze in onderzoek confounders, klik [hier](#)) Nadat voor deze factoren in de analyse was gecorrigeerd waren er geen significante verschillen meer tussen de twee groepen, wat wil zeggen dat de groepen vergelijkbaar zijn te noemen.

Resultaten:

De resultaten van deze studie tonen aan dat het COPD zorgpad binnen de geriatrische revalidatie een significant en klinisch relevant behandel-effect heeft op de ziekte-specifieke kwaliteit van leven, gemeten met de CCQ, en de exacerbatiefrequentie, gedurende een follow-up periode van drie maanden.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek concluderen de onderzoekers dat het COPD zorgpad, voor oudere patiënten met ernstig COPD, opgenomen in het ziekenhuis vanwege een acute exacerbatie, effectief is. Er is echter vervolgonderzoek nodig om vast te stellen of deze resultaten ook gedurende een langere

periode kunnen worden behouden, en ook is onderzoek nodig naar de kosteneffectiviteit van het zorgpad. Er wordt geconcludeerd dat het COPD zorgpad breder geïmplementeerd kan worden in de klinische praktijk, mede gezien het feit dat er geen alternatieve revalidatieprogramma's voor deze specifieke groep patiënten beschikbaar zijn.

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de studie door de leesclub:

Dit is een eerste studie naar de effecten van een gestructureerd COPD programma voor geriatrische revalidanten. In dit onderzoek worden alleen mensen die gemotiveerd zijn voor de interventie geïnccludeerd voor het revalidatie programma, de niet-gemotiveerde mensen komen in de controle groep. Om te corrigeren voor eventueel ontstane verschillen in de groepen op basis van selectie (selectiebias) is gecorrigeerd in de analyse. Nadeel hierbij blijft de vraag of er is gecorrigeerd voor alle relevante verschillen waardoor er een onzekerheid ontstaat of dit effect zou hebben gehad op de resultaten van de studie.

Toepasbaarheid:

1. **Overeenkomst van de patiënten in het onderzoek met de eigen patiënt(en);**
De patiëntkenmerken in de studie komen overeen met de populatie binnen de GRZPLUS locaties. Onduidelijk is hoeveel COPD patiënten na opname ten gevolge van exacerbatie worden gerevalideerd op GRZPLUS locaties. De inschatting is dat het nu nog om zeer kleine aantallen gaat. Het is nog onduidelijk hoe de patiëntenstroom met COPD patiënten na ziekenhuisopname voor exacerbatie verloopt in de regio van GRZPLUS.
2. **Haalbaarheid interventie in de eigen praktijkvoering**
De behandeling bij COPD patiënten wordt nu niet gestandaardiseerd aangeboden, de beschreven interventie in de studie richt zich ook (nog meer als nu gebeurt) op zelfmanagement / groepsgesprek e.d. Er zijn verschillende modules in te zetten. De interventie wordt als haalbaar/uitvoerbaar bevonden binnen onze setting. Echter zijn er nu nog kleine aantallen COPD revalidanten waardoor groepstherapie (nog) niet haal-

baar is. De leesclub ziet dat deze interventie mogelijk een meerwaarde kan bieden in vergelijking met de bestaande interventies voor deze doelgroep. De interventie wordt op dit moment uitgewerkt door de onderzoekers van deze studie om het ook breder te kunnen delen.

3. **Voor en nadelen van behandeling voor de patiënt.** Biedt deze gestandaardiseerde behandeling voldoende ruimte om aan te passen aan de individuele patiënt? Voordeel is een gestructureerd behandelprogramma op basis van laatste inzichten.
4. **Verwachtingen, voorkeuren en waarderungen van de eigen patiënt.** Verwachting is dat dit aansluit bij de wensen en voorkeuren van de populatie, dit komt ook in de studie naar voren.

Aanbevelingen n.a.v. de leesclub:

- De resultaten uit dit onderzoek naar revalidatieprogramma specifiek voor COPD patiënten biedt inzichten waarbij het verder verkennen of dit een mogelijkheid is voor GRZPLUS om (verder door) te ontwikkelen is aan te bevelen. De volgende punten moeten worden verkend:
  - Marktpotentieel: Er is nu geen duidelijk beeld over hoeveel COPD cliënten worden gerevalideerd binnen GRZPLUS na een exacerbatie in het ziekenhuis en hoe longartsen doorverwijzen in de regio. De SOs aanwezig bij de leesclub gaan dit inventariseren bij de longartsen.
  - Expertise: Er is nog onvoldoende zicht op wat de kennis en expertise is onder medewerkers om deze specifieke revalidatie te kunnen bieden. En of aanvullende scholing noodzakelijk is.
- 4 oktober 2019 is er een bijeenkomst in Leiden waarbij de uitwerking van de interventie wordt gepresenteerd. Hiervoor volgt een uitnodiging voor geïnteresseerden. ●